

Szongott Gábor

„Szongott Kristóf Szongoth szemmel”

Szongoth Gábor érdekes előadást tartott az EÖGYKE klubban 2018. február 15.-én. A klub – anyagi okok miatt – 2018-tól az Orlay utcába költözött, ahol az emeleti közösségi termekben nagyon bensőséges környezetben, töretlenül folytatja több, mint 20 éves pályafutását.

Az előadó nem Szongott Kristóf életművét ismertette kronológia sorrendben, hanem idézett Szongott Kristóf születésének és halálának évfordulóival kapcsolatos megemlékezésekből, méltatásokból, bemutatta Szongott Kristóf könyveit, amelyeket támogatásával jelentettek meg reprint kiadásban a budapesti örmény önkormányzatok.

Az előadás ismertette az utóbbi években végzett Szongoth családfakutatása eredményeit. Szongott Kristóf és Szongoth Gábor

családja is Szamosújvárról származik, de mindeddig ismeretlen volt a családi kapcsolatuk. Mivel a Szamosújvári örmény katolikus egyház iratai (keresztelés, házasság, halálozás), az 1800-as évek közepéig örmény nyelven íródtak, a családfa kutatása jelentős nehézségekbe ütközött. Bár az értékes egyházi iratokat néhány évvel ezelőtt a Szamosújvári Téka közösség segítségével (Balázs Bécsi Attila szervezésében) sikerült lemásolni, így biztonságba helyezni, ma már alig akad valaki a világon, aki értené az erdélyi (nyugat) örmény nyelvet. Szerencsére Szám Laci bácsi segített, rendkívül szívós, aprólékos munkával végig böngészte a szinte olvashatatlan, meggyötört iratokat, és összeillesztette a kiolvasott adatokat. Összeállt a családfa az 1700-as évektől – ekkor költöztek Besztercéről Szamosújvárra, az újonnan létesített településre az örmény családok – az 1850-es évekig. A folytatást

a meglevő és összegyűjtött családi iratokból *Dankó Beatrix* családfakutató segítségével sikerült összerakni. A család rendkívül kiterjedt, az 1700-as évek végén, az 1800-as évek elején egy családban 8-12 gyerek született (sajnos a gyerekek harmada kiskorban meghalt), így sok Szongot ág van, amelyek adatait igen nehéz összeszedni. Ezt tovább nehezíti, hogy a családok az 1800-as években, de főleg a XX. sz. elején szétköltöztek Erdély más városaiba (Tasnád, Zilah, Berettyószéplak, stb.) és Magyarországra. A családfa kutatás mellékterméke a Szongot név eredetének története. A legvalószínűbb, hogy még Besztercén az eredetileg Krikorján család egyik ágát – akik ládával kereskedtek – elnevezték Szendug (ládás)-nak, ebből lett Szengod, Szengodjan, Szongod, majd szász hatásra Sohn-Gott (Isten fia), Szongodt, Szongot, Szongott, Szongoth. Nagyapám neve a hivatalos iratokban, az 1800-as évek végén még háromféleképpen szerepelt: Szongod, Szongodt, Szongoth.

A kutatás közben előkerültek az ősi keresztnevek is, amelyek idővel jelentősen átalakultak:

Hovhannes, (J)Ohan(n)esz, Ovanesz= János

Grigor, Krikor, Kirkor= Gergely

Annig, Aniska= Anikó

Chacsig (kereszteske)= Kristóf

A sok személyes esemény közül egy érdekesség. Fiam *Szongoth Kristóf* a Szamosújvári örmény temetőben több Vetti sírkő feliratot látott. Megtetszett a név (a Neje is elfogadta), és némi nehézség árán felvetették a Magyarországi örmény utónévjegyzékbe. Így – azt hittük – ő lett az első *Szongoth Vetti* Magyarországon, de utóbb kiderült, Szongott Kristóf egyetlen lánya is Vetti volt, aki fiatalon meghalt... A Szongoth családfa kutatását folytatom, ha már a neheze megvan, ezért kérem, akinek bármely időszakból van adata, küldje el, én pedig elküldöm elektronikusan a meglevő családfát a legutolsó állapotban.

Szongoth Gábor

Seremetyeff-Papp János előadása a januári klubon

A restaurátor, művészettörténész a tőle már megszokott módon igen színvonalas előadást tartott **A Mária-tisztelet kialakulása a keleti egyházművészet tükrében** címmel.

Mária alakját pontosan bemutatta: Mária szentséges, a szentek fölött áll, de természetesen Isten alatt. A keleti egyházak történetének ismertetése után szóba került az 1054-es egyházszakadás oka: a 12 pátriárkából kivált egy, s így alakult meg a római egyház. A pravoszláv szó jelentése helyes hitű. Az örmény apostoli egyház kapcsán megtudtuk, hogy ruhájuk erősen nyugati hatású, de díszesebb; fejfedőjüket mitrának nevezik.

A szakadástól kezdve a keleti és nyugati egyházművészet külön utakon járt.

